

FÖROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 38

Lýsingaprisur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 7. oktober 1946

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

20. árg.

Hitt SOCIALISTISKA frælsi?

ella

innigjyrt og bundið húskallafrælsi

í einum „chauvinistiskum“ primitivum „oyggjasuveniriteti“,
ið teir „frægu“ stórmenninir hava trýst, „suggerað“ inn
í fólkahópin sum frælsi?

Fátt orð hefur so vakurt ljóð
sum frælsi.

Fátt orð — rætt fatað —
goymir í sær so vakurt mið og
mál sum frælsi.

Men lat okkum undirstrika
rætt fatað. Ti einki orð er meiri
misbrúkt enn hetta orð, mis-
brúkt til at kúga og ræna livs-
lukkuna frá fjöldini fyri at
tryggja og víðka framhjárætti-
indini og stilla maktgirndina
hjá teimum fáu, ið eiga: virkini,
valdið og maktina.

Og tað harmiligasta av øllum:
einki orð er meiri misfatað av
fólkunum enn orðið frælsi.

Hygg aftur í söguna!

Tú finnur hövdingin, góðs-
eigarán, stórbóndan og stór-
mannin, ið eiga — upprunaliga
við völdum tíkið sær tað —
grundina, jörðina, hitt velduga
óki, eiga tað einsamallir. Og
undir teimum húskallarnir,
leigusveinarnir — hin ognarleysi
hópurin — glaðir, um teir fingi
húsdjórins pláss: so frætt av
mati og spjórurum og illum skjóli
yvir hövdið, at teir kundu tryggja
lív, glaðir yvir at sleppa at gera
arbeiðið fyri sín harra og meist-
ara. Og var so ikki brúk fyri
teirra arbeidsmegi, máttu teir
svólta úttan rætt til at leita sær
aðrastaðni eftir betri korum,
stavnabundnir sum teir vóru.

Men harrarnir, teir í áttu,
reylaðu og breggjaðu um fostur-
landsinn, fosturlandskærleika,
um landsins „suverænitel“ o. a.

Og av og á — tá ið teir vildu
hava meira makt, meiri ríki-
dömi, meiri „heiður og æru“ —
tá blástu teir í stríðslúðurin, so
tað hoyrdist í hvørja smáttu:

„Landið er í vanda! Figgindin
er í nánd! Hann vil kúga okk-
um, kúga teg, taka frælsi frá
okkum. Upp landsmenn, vaknið
til dád og dyst! Takið vápn í
hendi. Latið fosturlandskær-
leikan loga tykkum í brósti!

Til stríð!“

Og hin ognarleysi, hin veru-

ligi fosturlandsleysi og traela-
bundni letur seg tóla. Tað
merkiliga hendir, ferð eftir ferð
igjögnum allar öldir — hin
ognarleysi, rættleysi, fostur-
landsleysi, hann letur seg
„suggera“ í eina nationala
„ekstasu“.

Tú hoyrir og finnur hann so
syngjandi lov og pris til fostur-
landið. Tú sært hann taka vápn
í hond. Turna í blóðugt stríð,
seta lívið í váða og freista deyð-
an....

Og fyri hvønn og hvat....?
Fyri hvønn og hvat turnar hin
ognarleysi og fosturlandsleysi
herurin fram at blóða, líða og
stríða?

Lívsins og sögunnar royndir
geva okkum tað vónleysa og
troystaleysa svarðið, at hin
ognarleysi og fosturlandsleysi
stríddist ikki fyri sitt lívsfrælsi,
ikki fyri at ognar sær fostur-
landsins móðurrættindi. Men
hansara blóðuga stríð og mann-
dráp í „frælsisins“ navni gjörði
hann enn og meiri bundnan,
kom honum út í enn og verri
trælakor.

Men ímeðan sótu teir stóru
heima, teir ið áttu alt fostur-
landið, gjörduðst ríkar og ríkar.
So væl hava teir dugað at borið
tað í band, at traelaflokkurin
hjá teimum ikki bara hevði
vart teir, men við livinum í veð
hevði hann eisini rænt teimum
meiri eyð og ríkidömi og vald,
so teir enn og erpnari kundu
siga:

„Hetta velduga óki er mitt!
Her ráði eg! Ráði yvir mælandi
og ómælandi, sum kunnu
og skulu takka mær fyri, at tey
yvirhóvur sleppa at liva — og
Gud náði tey, um tey hætta sær
at rýma.

Her siggja tit meg!“

Kammirátar og vinir. Hetta
er tað chauvinistiska „frælsi“,
valdsmanna-„frælsi“, stríðs- og
kríggis„frælsi“, ið eigur „æruna“
fyri øll kríggj og blóðbað fólka
og landa millum, „frælsið“, ið

einans hevur borið neyð, deyða
og trælakor yvir hin ognarleysa.

Hetta „frælsi“ eigur tú,
kammirátur mín, einki at hava
við at gera, tí tað er tín deyðs-
figgindi eins og tað igjögnum
öldir hevur verið deyðsfiggindi
hins minna mannsins. Eitt
primitivt, ljótt maktgirndar-
„frælsi“, ið ongatið hevur unt
minnamanninum hitt sanna
lívsfrælsi.

Av sonnum, hetta „imperia-
listiska“, „chauvinistiska“, hetta
stórmanna „frælsi“, sum fjöldin
hevur latið seg lokkað og tólt
av, hevur einki at gera við satt
menniskjafrælsi.

Tað traelalag, tann niðurbind-
ing av tí sanna lívsfrælsinum
hjá teirri ognarleysu fjöldini,
sum hevur fylgt hesum stríðs-
og kríggis„frælsi“ í hólunum
hevur javnaðarflokkurin sett
sær sum eitt mál at avdúka og
týna.

Og tí er hitt fyrsta orðið í
javnaðarmanna stevnuni: *frælsi*
— veruligt lívsfrælsi til ta kúg-
aðu og ognarleysu fjöldina:

Frælsi burtur frá stavnsband-
inum, innigjyrðingini.

Frælsi at liva og arbeiða har,
ið eins evnum og náttúru best
hóskar og hóar at vera. So
viðan, góðan og rúman bú- og
lívsrætt sum møgulegt. Burtur
við landamarkunum fyri hesum
bú- og lívsfrælsi.

*FRÆLSI og friastu ræsur at
læra og ognar sær kunnleika og
mentun* javnbjóðis teir bestu
úttan mun til, um ein er ríkur
ella fátækur.

FRÆLSI og njótingarrætt til
lívsins góðir í eins egna landi,
so minnimaðurin, fjöldin, kann
kenna seg sum meðánara av
øllum landsins góðum.

Frælsi hjá fjöldini at stjórna
landi sínum og víðurskiftum, so
tað kann geva hjá hitt mesta og
besta fyri øll, ið tað hýsir, men
tó ikki soleiðis, at tú steingir og
læsir teg inni, hýsir øllum úti
fyri sjálvur at verða útihýstur
úttan fyri land títt.

Kammirátar!

Við tí rætti, eg eigi sum mað-
ur, ið hevur latið aðalmegi sína
til stríð og planlegging fyri at
frigera og hjálpa fjöldini, tí
ognarleysa og minni menta, til
av sonnum at verða meðánari
av fosturlandinum og friur av

Lastvognskeyring

Anton Arge (y) Húsabrúgv

Tlf. 443

stórmanna- og peningamanna-
valdinum, kapitalismuni.

við tí rætti, eg eigi sum mað-
ur, ið hevur sligist fyri at veita
föroyskum máli, föroyskum
tjóðskapi fullan og heilan rætt
og Föroyingum víðasta stjórnar-
rætt í ríkisfelagsskapi við
Danir,

við lívsins sterkasta rætti
loyvi eg mær í hesum álvars-
dögum at siga við tykkum fiski-
menn og einhvønn hugsandi
Föroying:

Ansið tykkum! Latið ongar
faskar „syrenir“ lokka tykkum
og tóla tykkum á sama hátt sum
arbeiðs- og slitmannafjöldini er
hent igjögnum öldir, so tit vera
við til sjálvir at skapa tykkum
verri trælakor enn forfedrarnir
freistaðu undir leiðsluni av tí
„chauvinistiska“, imperialist-
iska“ stórmanna- og maktgirndar-
ar „frælsisrópinum“, ið sum
sagt einki hevði at gera við satt
LÍVSFRÆLSI.

Tá ið nú peningamatador-
arnir vilja hava tykkum at
kvetta tykkum burtur úr bú-
arbeiðs-, lærdóms- og samvinnu-
rættinum, tit eiga saman við
Dönnum, úttan í minsta lagi at
tryggja tykkum annan rúmari
og betri bú-, arbeiðs-, lærdóms-
og samvinnurætt, kenni eg meg
fullvísan í, at henda kallan á
tykkum í tí misbrúka frælsisins
navni botnar í somu „chauvini-
stisku“ og maktgirndarkenslu,
sum eg framman undan havi
ávisst sum ein órongiligan og
søguliga prógvaðan deyðsfigg-
inda av smámannsins eftirtrá-
aða LÍVSFRÆLSI, frælsinum
til andaliga og figgjarliga
menning og vøkstur og virðis-
økjan í tilveranini sum fri-
borin menniskja í einum fri-
bornum samfelagi, fosturlandi,
hvørs íbúgvur allir megu kenna
seg sum meðánara og luthav-
arar í fosturlandinum og tess
góðum.

Um dynnar til lærdóms, til
sosiala felagstryggjan, til felags
búrátt og lívs- og arbeiðsrætt